

ГЕНЕТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Стегніцька Любов Василівна,
викладач кафедри іноземних мов
ВДНЗ України
«Буковинський державний медичний університет»
liubovstegnitska@i.ua
orcid.org/0000-0001-7005-4563

Мета пропонованого дослідження – розглянути генетивні конструкції англійського медичного терміна-епоніма з огляду на дворівневу систему відмінків.

Методи. У роботі використано такі методи лінгвістичного аналізу: порівняльно-історичний (щоб прослідкувати еволюцію родового відмінка в англійській мові); структурний (для виявлення відношень між елементами англійських медичних термінів-епонімів); описовий (уможливив інтерпретацію генетивних конструкцій англійських медичних термінів-епонімів та їхніх присвійних формантів на сучасному етапі розвитку англійської мови).

Результати. Морфологічні зміни, які відбулися в середньоанглійський період, призвели до того, що всі відмінки, окрім родового, асимілювали свої закінчення в називний. Таким чином, англійська мова втратила свою систему відмінків, залишивши для іменників тільки загальний, тобто *common case*, та родовий, який здебільшого співвідноситься із присвійним, так званим *possessive case*. Така дворівнева граматична модель зумовила те, що родовий відмінок досить складно ідентифікувати через численні інтерпретації, а саме родові відношення можуть позначати приналежність, походження, опис, вимірювання, виконувати атрибутивну роль тощо. Якщо загальний відмінок виражається за допомогою порядку слів, то, у свою чергу, родовий відмінок має синтаксичний і морфологічний способи творення.

Висновки. В англійській медичній термінології термін-епонім – це субстантивоване словосполучення, пропріативний компонент якого відображає категорію родового відмінка. Генетивні конструкції щодо пропріативного компонента терміна-епоніма англійської медичної термінології мають такі форми вираження: 1) за допомогою присвійного форманта, а саме *apostrophe* та *'s*, як от *Wells' syndrome* чи *Kahler's disease*; 2) прийменників, як от *paraculis of Willis* чи *osteodysplasty of Melnick and Needles*; 3) за допомогою флексій *-ian/-ic*, як от *Pickwickian syndrome*, *Hippocratic nails* чи класичної латинізованої форми родового відмінка однини, і.е. *torcular Herophili*. З огляду на зростаючу тенденцію відмови від апострофа категорія присвійного відмінка зі значенням приналежності поступово зникає, а такі способи його вираження, як апостроф, флексії та прийменники, призводять до того, що пропріативний компонент виконує роль атрибутивного модифікатора, нівелюючи посесивну функцію.

Ключові слова: система відмінків, пропріативний компонент, присвійний формант, посесив, атрибутивна функція.

GENITIVE CONSTRUCTIONS OF EPONYMOUS TERMS
IN ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY

Stegnitska Liubov Vasylivna,
Lecturer at the Department of Foreign Languages
HSEI of Ukraine "Bukovynian State Medical University"
liubovstegnitska@i.ua
orcid.org/0000-0001-7005-4563

The purpose of the research aimed to study the genitive constructions of English medical eponymous terms concerning the two-case grammar system.

Methods. The following methods of linguistic analysis are used in the paper: comparative-historical (to trace the evolution of the genitive case); structural (to identify genitive relations between elements of eponymous terms); descriptive (allows interpreting the genitive constructions of English medical eponymous terms and their possessive forms at the present stage of development of the English language).

Results. Morphological changes that took place in the Middle English period led to the fact that all cases, except the genitive, lost their endings and assimilated into the nominative. Thus, the English language has lost its case system, leaving for nouns only the common case, and the genitive case, which is correlated with the possession, the possessive case, respectively.

Such a two-case grammar system has caused that the genitive case is quite difficult to identify due to numerous interpretations. Genitive relations can indicate affiliation, origin, description, measurement, perform an attributive role and, the like. Since the common case is expressed by word order, then, in turn, the genitive case has syntactic and morphological ways of formation.

Conclusions. In English medical terminology, the eponymous term is a substantivized phrase, the propriat component of which reflects the category of the genitive case. Genitive constructions concerning the propriat component of the eponymous term in English medical terminology have the following forms of expression: 1) by means of a possessive formant, namely *an apostrophe* and *'s*, such as *Wells' syndrome* or *Kahler's disease*; 2) prepositions, namely *paraculis of Willis* or *osteodysplasty of Melnick and Needles*; 3) with the help of inflections *-ian / -ic*, namely *Pickwickian syndrome*, *Hippocratic nails* or the classical Latinized form of the genitive singular, i.e. *torcular Herophili*. Due to the evidence of the apostrophe's, the category of the possessive case with the meaning of belonging disappears gradually, and such ways of its expression as apostrophe, inflection and prepositions lead to the fact that the propriat component acts as an attributive modifier eliminating the possessive function.

Key words: case system, propriat component, possessive formant, possessive, attributive function.

1. Вступ

У сучасній англійській мові керування відмінками здійснюється шляхом використання прийменників чи порядку слів, тобто наявні морфологічні та синтактико-лексичні засоби вираження відмінкових відносин (Харитонов, 2008: 224). У процесі еволюції англійська мова втратила свою систему відмінків, залишивши для іменників тільки називний, так званий *common case*, та родовий, *possessive case*, відповідно. Форма родового відмінка дійшла до нашого часу, незважаючи на тенденцію до спрощення морфологічної системи, характерної для синтетичної мови, якою була англійська. Вважається, що основним фактором збереження даного відмінка були типологічні зміни, які призвели до переходу англійської з флективної мови, з розвинутою морфологією, у мову аналітичну (Костромин, 2015:47). Це свідчить про важливу роль родового відмінка в системі структурних елементів англійської мови (Грибанова, 2017:105).

Родовий відмінок, який протиставлений всім іншим відмінкам в англійській мові, досить складно ідентифікувати через численні інтерпретації, а саме: родові відношення можуть позначати приналежність, походження, опис, вимірювання чи виконувати атрибутивну роль (Steinagel, 1993: 8–9). У цілому проблематика відмінків у сучасній англійській мові зводиться до питання, чи розглядати відмінок, зокрема присвійний, як форму чи зміст, що передається різними засобами. Немає однозначності щодо синтактичного аналізу присвійного відмінку, який розглядають як кінцевий афікс, що додається не до слова, а синтаксичної фрази, та клітика (Lowe, 2016: 157). Невирішеним залишається питання генетивних конструкцій в англійській медичній термінології, зокрема доцільність вживання присвійних форм терміна-епоніма.

Грунтовні розвідки з граматики англійської мови відображено в студіях таких лінгвістів, як Л. Бархударов (Бархударов, 1975), М. Блох (Блох, 1983), Г. Воронцова (Воронцова, 1960), Р. Квірк (Quirk, 1985), Г. Світ (Sweet, 1989), О. Смирницький (Смирницький, 1959) та ін. У свою чергу, питання доцільності використання апострофа для утворення присвійного відмінка медичних термінів-епонімів в англійській мові висвітлено у працях Дж. Андерсона (Anderson, 1996), Дж. Діркса (Dirckx, 2001), К. Іверсона (Iverson, 2007), К. Аесу (Ayesu, 2018) М. Макаскіла (Macaskill, 2013), Р. Кларк (Clark, 2014) та ін.

Мета дослідження – розглянути генетивні конструкції англійського медичного терміна-епоніма з огляду на дворівневу систему відмінків. Мета передбачає вирішення таких завдань: розглянути морфологічні зміни, внаслідок яких англійська мова втратила свою систему відмінків, та дослідити генетивні конструкції, притаманні термінам-епонімам в англійській медичній термінології.

2. Виклад основного матеріалу

Історично іменники англійської мови мали роди та належали до різних відмін, а отже, мали різні відмінкові закінчення. Деякі іменники чоловічого та середнього родів утворювали родовий відмінок однини за допомогою закінчень *-es*, а закінчення називного відмінку множини – вживаючи закінчення *-as* (Algeo, 2010:94). У 11 ст. н. е. після завершення англосаксонського періоду вказані вище закінчення почали використовувати для всіх іменників, незалежно від роду та відміни. Використання флексій для утворення відмінків іде на спад, і вже в середньоанглійський період більшість відмінків зникли з граматичної системи. Давальний відмінок (Dative case) використовувався зрідка, а називний відмінок поступово зайняв місце усіх інших відмінків, оскільки мав схожі закінчення, зокрема зі знахідним (Accusative case). У 1066 році, після Нормандського завоювання, англосаксонська мова еволюціонувала у середньоанглійську, яка під впливом нормандської трансформувала закінчення *-as* у закінчення *-es*. Таким чином, відмінкові закінчення родового відмінку однини (Gen. sing.) та називного множини (Nom. plur.) стали однаковими. Із часом, окрім форми *-es*, з'явилася форма *-s*, як-от: *dayes* → *days* (Hogg, 2002:29). У 17 столітті деякі письменники, щоб розрізнити родовий відмінок однини та називний множини, почали використовувати апостроф перед закінченням *-s* для позначення безпосередньо присвійного відмінку, і вже до кінця 18 ст. ця практика стала загальноприйнятною. Присвійний відмінок без апострофа залишився, і в сучасній англійській мові, зокрема у присвійних займенниках *his, hers, its*, та деяких іменниках, зокрема *fieldsman, Wednesday, Browns* (Dirckx, 2011: 16). Таким чином, у сучасній англійській мові залишились два відмінки: називний, який співвідноситься з *common case*, і родовий відмінок, який ототожнюється з *possessive case*, основне значення якого – приналежність.

В англійській медичній термінології генетивні конструкції терміна-епоніма мають різні форми вираження, зокрема присвійним формантом щодо пропріативного компонента можуть виступати апостроф чи *'s*, прийменники та флексії. Розглянемо їх більш детально.

3. Апостроф та *'s*

Нові відкриття в галузі медицини призвели до появи численних термінів, які часто містили власну назву як спосіб звеличення лікаря. Використанням апострофа чи *'s* з власною назвою стає основним способом творення термінів-епонімів, де присвійний формант (основне значення належності до чогось чи комусь) вказував на причетність вченого до відкриття, як от *Wells' syndrome, Kahler's disease, Wernicke's disease* та ін. Оскільки використання присвійної форми власної назви було варіативним у межах англійської медичної термінології, то в 1974 році під час конференції в Американському Інституті здоров'я було прийнято рішення про припинення використання апострофа. Національні інститути здоров'я США (*US National Institutes of Health (NIH)*), Всесвітня організація охорони здоров'я (*the World Health Organization*), медичні асоціації та журнали теж наполягають на припиненні використання апострофа, що створює хибне уявлення про те, що дослідники особисто хворіли на це захворювання. Також задля графічної стандартизації епонімів запропоновано певні правила відмови від апострофа, зокрема у випадках, коли власна назва закінчується на *ce, s, z* чи перед назвою є означений або неозначений артикль (Iverson, 2007:778). Сайт *padionedia* у розділі “Apostrophe use and eponyms” під авторством К. Гакінгенда (Craig Hackingand) і Т. Луйджкса (Tim Luijckx) et al. також підтримує відмову від апострофа, аргументуючи це тим, що:

- апостроф співвідноситься з родовим відмінком, і захворювання, яке носить назву особи, не завжди означає, що автор нею хворів;
- використання форми без апострофа має менше букв і символів (їх не завжди легко знайти на будь-якій конкретній клавіатурі);
- використання такої форми сприятиме простоті, більш ефективній стратегії пошуку літератури та меншій двозначності.

Розробники сайту пропонують вживати апостроф тільки в певних анатомічних термінах, оскільки без апострофа вони стають нісенітницею, як-от: *Arnold's nerve* чи *Waldeyer's ring*. Та все ж синтетичні форми й досі використовуються в таких авторитетних джерелах, як «Новий словник епонімів» М.С. Фрімана (*A new Dictionary of Eponyms by Morton S.Freeman*) та «Медичні епоніми» А. Дж. Лі (*Medical Eponyms by Andrew J. Lee*).

Сучасні лінгвістичні та граматичні розвідки свідчать про те, що пропріативний компонент терміна-епоніма виконує атрибутивну роль, вказуючи на той факт, що апостроф втратив своє значення посесивності. Відповідно, якщо розглядати родовий відмінок як морфологічну категорію, то відмова від апострофа ставить під сумнів наявність системи відмінків в англійській мові як такої. Таким чином, апостроф у медичних термінах може залишитись тільки як клітика, тобто граматично самостійне, але фонетично залежне слово, як-от у термінах-епонімах для означення пропущеної літери: *d'Espine sign* та *D'Amato symptom*, відповідно.

4. Прийменники

Іншим способом вираження родового відмінка, як вважають деякі граматисти-теоретики, є використання прийменника *-of* (Харитонов, 2008:224). Такі прийменникові генетивні конструкції терміна-епоніма не є поширеними в англійській медичній термінології, оскільки мають досить громіздку та незручну для вимови форму. Прикладами такого аналітичного способу творення є терміни *paraculis of Willis* чи *acrodermatitis continua of Hallopeau*. Як правило, задля зручності вимови прийменник *-of* вживається при одній власній назві, проте наявні приклади термінів-епонімів, де прийменникова конструкція містить дві власні назви, як-от: *atrophy of Pasini and Pierini* чи *osteoplasty of Melnick and Needles*. Припускаємо, що задля милозвучності та уникнення тавтології прийменник *-of* замінено на сполучник *and*.

5. Флексії

В англійській медичній термінології родові відношення можуть також виражатися за допомогою флексій. Зокрема, термінотворчими для терміна-епоніма англійської медичної термінології є суфікси *-ian/-atic*, які додаються до пропріативного компонента. Прикладами такої генетивної конструкції є *Hunterian chancre* «шанкр Гунтера», *Addisonian crisis* «криз Аддісона», *Pickwickian syndrome* «синдром Піквіка», *Hippocratic nails* «пальці Гіппократа» тощо. Такі терміни є теж досить суперечливими з граматичної точки зору, оскільки деривати власної назви за своєю структурою стають прикметниками, що виконують роль означення, а отже, не можуть мати категорії відмінку (Anderson, 1996). Під час нашого дослідження виявлено лише один термін-епонім, пропріативний компонент якого зберіг свою класичну форму утворення родового відмінку однини згідно з граматичними правилами латинської мови: *torcular Herophilii* (латинізована назва *Herophilus*), утворений від імені грецького лікаря *Herophilos*.

6. Висновки

Отже, в медичній термінології основним способом творення терміна-епоніма з огляду на дворівневу систему відмінків англійської мови є використання родового відмінка, який співвідноситься з присвійним. На початковому етапі творення термінів-епонімів родовий відмінок вказував на посесивність і з часом почав виконувати атрибутивну функцію. Генетивні конструкції щодо пропріативного компонента терміна-епоніма англійської медичної термінології можуть виражатися за допомогою присвійного форманта, прийменників чи флексій. Перспективним вважаємо здійснення кількісного аналізу генетивних конструкцій термінів-епонімів у межах англійської медичної термінології.

Література:

1. Бархударов Л.С. Очерки по морфологии современного английского языка. Москва : Высшая школа, 1975. 156 с.
2. Блох М.Я. Теоретическая грамматика английского языка. Москва : Высшая школа, 1983. 383 с.
3. Воронцова Г.Н. Очерки по грамматике английского языка. Москва : Изд-во литературы на иностранных языках, 1960. 400 с.
4. Грибанова Т.И., Коршунова Е.Н. Тенденции употребления генетива в современном английском языке. *Вестник МГЛУ. Гуманитарные науки*, 2017. Вып.11(784). С. 104–117.
5. Костромин А.Б., Горбатенко О.Г. Притяжательный падеж и категория субъективности английских существительных. *Вестник РУДН. Русский и иностранные языки и методика их преподавания*, 2015. № 1. С. 47–52.
6. Смирницкий А.И. Морфология английского языка. Москва : Изд-во лит. на иностр.яз., 1959. 440 с.
7. Харитонов И.К. Теоретична граматики сучасної англійської мови : навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця : Нова Книга, 2008. 352 с.
8. Algeo J. *The Origins and Development of the English Language*. Boston : Wadsworth Cengage Learning, 2010. 364 p.
9. Anderson J.B. *The Language of Eponyms*. *Journal of the Royal College of Physicians London*, 1996. № 30(2). P. 174–177.
10. Ayesu K., Nguyen B., Harris S., Carlan S. The case for consistent use of medical eponyms by eliminating possessive forms. *Journal of the Medical Library Association*, 2018. № 106(1). P. 127–129.

11. Clark R. Apostrophes: feeling possessive? *European Science Editing*, 2014; 40(2). P. 41–43.
12. Dirckx J.H. The synthetic genitive in medical eponyms: is it doomed to extinction? *Panace @*, 2001. Vol.2 (5). P. 15–24.
13. Hogg R. An introduction to Old English. Edinburgh : University Press Ltd, 2002. 163 p.
14. Iverson C, Christiansen S, Flanagan A. *AMA manual of style: a guide for authors and editors*. NY : Oxford University Press, 2007. P. 777–780.
15. Lowe, J.J. English possessive 's: clitic and affix. *Natural Language and Linguistic Theory*, 2016. № 34. P. 157–195.
16. Macaskill MR, Anderson TJ. Whose name is it anyway? Varying patterns of possessive usage in eponymous neurodegenerative diseases. *Peer Journal*, 2013. 1(5):e67.
17. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. *Comprehensive grammar of the English grammar*. London : Longman, 1985. 1779 p.
18. Radiopaedia.org. URL : <https://radiopaedia.org/articles/apostrophe-use-and-eponyms-1>.
19. Steinnagel S. A historical study of the English genitive, as compared to other western Germanic languages. Thesis (B.A.). Swarthmore College. Dept. of Linguistics, 1993. 110 p.
20. Sweet H. *A New English Grammar Logical and Historical*. Oxford : Clarendon Press, 1898. 137 p.

References:

1. Barkhudarov L.S. (1975). *Ocherki po morfologii sovremennogo angliyskogo yazyka* [Essentials of modern English morphology]. Moskva: Vysshaya shkola [in Russian].
2. Blokh M.Ya. (1983). *Teoretycheskaya grammatika angliyskogo yazyka* [Theoretical grammar of the English language]. Moskva: Vysshaya shkola [in Russian].
3. Vorontsova G.N. (1960). *Ocherki po grammatike angliyskogo yazyka* [Essays on the grammar of the English language]. M.: Izd-vo literatury na inostrannykh yazykakh [in Russian].
4. Gribanova T.I., Korshunova E.N. (2017). Tendencii upotrebleniya genetiva v sovremennom angliyskom yazyke [Tendencies of using Genitive in modern English]. *Vestnik MGLU. Gumanitarnye nauki*. Vyp.11(784). S. 104–117 [in Russian].
5. Kostromin A.B., Gorbatenko O.G. (2015). Prityazhatel'ny'j padezh i kategoriya subiektivnosti angliyskikh sushhestvitelnykh [Possessive form of nouns and English subjective nouns]. *Vestnik RUDN. Russkij i inostrannyye yazyki i metodika ikh prepodavaniya*, №11. S. 47–52 [in Russian].
6. Smirnit'skiy A.I. (1959). *Morfologiya angliyskogo yazyka* [Morphology of the English language]. M.: Izd-vo literatury na inostrannykh yazykakh [in Russian].
7. Kharytonov I.K. (2008). *Teoretychna gramatyka suchasnoi angliiskoi movy: navchalnyi posibnyk dlia VNZ* [Theoretical grammar of modern English: a textbook for HSI]. Vinnytsia: Nova Knyha [in Ukrainian].
8. Algeo J. (2010). *The Origins and Development of the English Language*. Boston: Wadsworth Cengage Learning.
9. Anderson J.B. The Language of Eponyms. *Journal of the Royal College of Physicians London*, 1996; 30(2):174–177.
10. Ayesu K., Nguyen B., Harris S., Carlan S. The case for consistent use of medical eponyms by eliminating possessive forms. *Journal of the Medical Library Association*, 2018; 106 (1):127–129.
11. Clark R. Apostrophes: feeling possessive? *European Science Editing*, 2014; 40(2):41–43.
12. Dirckx J.H. The synthetic genitive in medical eponyms: is it doomed to extinction? *Panace @*, 2001; 2(5):15–24.
13. Hogg R. (2002). *An introduction to Old English*. Edinburgh: University Press Ltd.
14. Iverson C, Christiansen S, Flanagan A. (2007). *AMA manual of style: a guide for authors and editors*. 10th ed. New York, NY: Oxford University Press.
15. Lowe J.J. (2016). English possessive 's: clitic and affix. *Natural Language and Linguistic Theory*, 2016; 34:157–195.
16. Macaskill M.R., Anderson T.J. Whose name is it anyway? Varying patterns of possessive usage in eponymous neurodegenerative diseases. *Peer Journal*, 2013; 1(5):e67.
17. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. (1985). *Comprehensive grammar of the English grammar*. London: Longman.
18. Radiopaedia.org <https://radiopaedia.org/articles/apostrophe-use-and-eponyms-1>.
19. Steinnagel S. (1993). A historical study of the English genitive, as compared to other western Germanic languages. Thesis (B.A.). Swarthmore College. Dept. of Linguistics.
20. Sweet H. (1898). *A New English Grammar Logical and Historical*. Oxford: Clarendon Press.

Стаття надійшла до редакції 13.07.2020
The article was received 13 July 2020